

sinngusan

t'aring kung miru lga, mutuw sami rasun yaya muw kwara mntsway
musa mung sku 'was na gluw nya pp'was.

nisan sami mhngi 'bagan sku 1996 kayan, mnwah mluw
yaya mluw hikoki ku bsuyan mu Pitay, memaw muw sgalan maha ogan laha
wayan mluw sa plaka tayux binah cinlangan koka. snun muw balay yaya ru
Pitay. tehuk sali laha, txan myan 'nwahan naha Kanata, memaw betunux
kwara sali naha ku khoni ru bsilung. kyalun kung ni yaya maha klokah miru,
babaw nya isu ku rasun muw la.

tehuk balay ku 'aras kung ni yaya la, sikila ini kmswayan
hazi sinsi muw gi smka kayan lga, mmosa kung sikeng sku 'agan muw blay
na gako. kyalun ni yaya sinsi maha, ana ini biru sazing rehay ku la'i mu
Sayun hani, musa tayux ini ptna cinlangan ga, wiwan niya miru uziy. ye'asa
ku smwayan ku sinsi la.

minxaliy balay mluw hikoki ru tayux payat ini ptna cinlangan. mnwah
sami tayux sali ni Morzat, mgluw kung psyasing ki Syupot, mnwah sami
mita sali tinringan na Tisni, mnwah sami mita uziy kblayan
na wilak wilak na yamay-Sbaraski, mnwah sami mkaraw uziy pyang wawi
rgyax Alpes, pyux balay ku ini ptna sku mki alang ta nanak.

minxaliy kung balay musa tayux binah na cilangan, m'as kung knita
muw kwara kinbalay na Yaba Kayan, rahu ru wawi ku rgyax pl'ux ru
mskinut balay, ana bsya kinbalay ku sali nle'un mlahang ga, pyang naha
p'asun mita uziy. ana ga rngu na mbaziy ye'aya na gluw ni yaya m'was ga
minkux kung uziy. aring kya syun muw inlungan, babaw nya mmosa kung
tpucing pilung ni yaya muw m'sinsi uziy.

misu soni ga niya kuzing balay m'sinsi sobih mpuw kayan la. mutuw
muw trang sku mhngi na 'misan ini ga 'bagan musa ana inu cinlangan, pyux
knita ga pyux bbay muw lla'i ka niya muw psba'an. kyalun muw kwara
mkbaga biru ka lla'i, aring simu la'i na ga, siki kyan ku sinngusan mamuw
maha nanu ku nki muw syun inlungan ka ptyagun muw babaw nya. lokah
simu miru ru mkura sku sinngusan mamuw ku inlungan su lga, musa su
thyayun magan ku sgalan su mtyaw la.

hawngu takan

kinyanux slali hiya ga ungat nanu traku, ungat ling_ki ru atobay, nanak ku kakay niwan sa ggalan su na glgan ta hkayan ye'aya. ana su musa n'inu sku binah alang ru musa m'umah te s'yap rgyax mmayah, ini ga rrasun ni yaba yaya ku lla'i musa mtisan sku binah alang ggluw ga, siki hmakay su kwara. hminas sami llyung ga, sungun " hawngu takan " ku hkayan myan. nanu siki rahu balay yuhum su, ye'igiy tehuk sku ryax 'bagan lga, rahu balay rhuyan ru mutuw niya spunan sya kwara " hawngu takan " ru rpsan nya kakay su memaw nya s'yuy sya ku hongu uzi, kengun balay ki!

nanu halay simuw pin'yu tikay ku yuwaw na kinyanux slali alang ta ki. tehuk balay 'bagan hasa lga, mutuw rahu balay na rhuyan, llwaxan nya kwara rhyan, lhlahuy, llingay 'kiyan na alang. memaw niya mshuwah kwara na sya llyung, txan llyung lga, misuw spunan kwara sya, ana tu'iy tayan ini ga hawngu takan ga wayan nya hawrun ru plyusun kwara la. nanu iy kyalun nya kwara alang tayan ku Soncyo maha, " kwara tayan na Te'ang ga, siki utux utux buwan ta ga tuy ku saxa tayan, muwah kbalay nku utux g'anus hawngu takan ta ki! ". tuli lru kuzing ku tun ni yaba muw musa magan puy.

tux utux buwan ga, kmyebu sami tehuk sku llyung, utux kbhun mpuw hi kwara ku niya sami ms'li sku llyung. nanu 'sugun sami ni Soncyo mpuw

kumi. utux kumi ga usa magan wwani sbhun nya, utux kumi ga usa tmutu mtyu na takan, kruma ga usa smi'ung rruma, kruma ga usa hmakut na kkhawni lyung. ini ga usa lmamu na yeyamay, 'twanan kya ku utux utux atu nki ssyun sku yawa, niwan asa ku blay ggalan na luking, ini kbsya lga niya myan pnganan kwara na yeyuwaw la.

siy txiy ku yeyutas s'agan naha puting, lhani naha mka rruma nki mts'ka, ru s'agan naha litux tikuy inble'un naha tma memaw lhmi ruma, giy stnuni naha sa sazing rahu yawa, ya'asa ku ggalan naha luking ma. su'un smr'yu kwara ku yuwaw lga, tun naha payat wwawi mama musa mawyaw sku tes'yap, tiyalagay! lawkah balay hi naha ki, ana rmayas sya lyung ga, ini naha kenguy tikay, siy kinhhuway mt'ayaw musa sku sku tes'yap la. nanu pint'utux myan may na sazing takan, rruma ggalan sa p'lan ru bbingan. hkusun myan yeyamay syun zik yawa nki mrrhu ini pyuy, niwan sa ggalan na lluking ma. yeku magan hi mtlawkah hi nku tmalung ga, musa s'ka sya lyung smru ru bhlan naha hawngu takan, motux balay ru ba'a plyusun rahu sya ma ki, su'un kbalay kwara lga, yasa ku " hawngu takan " son lma.

mebun sya

Ilungun muw miru kung sku Maypwan pkba'an biru la'i tikuy ryax hasa ga, ini ptna balay kinyanux slali ki misuw ryax soni hani, mku'um kayan na ru niya psyax hazi ku yangah na ga, rema wayan m'umah mayah ku yaba yaya muw la. mutuw sami prraw ki sway muw knerin mtyaw, kuzing ga nama pnahu puni, sway muw hiya ga phapuy myux, ye'igiy plgan myan magan turing sya ku mama muw, pyanga sa siki musa sami kinpusan mebung sya, ru pyux sya ssyun myan tahang, nanu iy mutuw sami kinlawkah mebung sya uzi. ttwang phapuy sami myux ru ptahuk na 'yung, ini ga

p'uwax myan pyatu, uway, sara ru ppema myan ba ru pema myan hi uzi, pyux balay ku 'uwax myan sya. slyutux muw balay sway muw yegiy ungat s'yung rngu nya, kyalun muw sway maha, " nway su kin'utux hmakut sya isu, ttixy tikay ku pinnahu puni nki ini tpuyut puni nya. "

ana niya mtkalux kinsyusan muw rrami ssyun myan bili ga, sungun 'siy myan rrasiy pkba'an biru nni'un myan kinryax, memaw kung nya psya'an sway muw huwa niya mtkalux rami myan.

masu sami miru utux ryax ru tehuk sami sali lga, ya'asa musa sami mebung sya lozi, ye'igiy rngu naha 'ngyat kingbyan m'umah mayah ru ini uwah sali yaba yaya myan na. ana sami lawkah smhung hazi ku sway muw

ga, sungun 'siy sami kat abay ru sr'un myan inlungan, ini sami mhmud smyuk kay uzi ku yaba yaya myan. kyala ya'ih balay ku kinyanux slali, lunga sa kba'an myan 'ngyat sami mtyaw ru mung sami kay uzi, nanu maha kani ku kinyanux myan slali hiya.

Ilungun muw knayan kung ni yaya maha nanu kinyanux slali binkisan ta ga, ttixy ku sawbih p'walax kayan lga, siy ttixy ku yulung aring nya babaw rrgyax niya thhuway hmakay ru tbli'an nya tehuk sku llyung musa mebung sya, rrasun nya mkkaraw rrgyax lozi, ini kbsya lga mwalax la, nanu yuwaw hani ga niya ta kyalun maha u, ba mebung sya uzi ku Lyutux Nukis maga, s'suy nya sya sku rrhyan nki mblay ru mpl' ux kwara sku babaw rhyan ma.

kyan utux kay na mebung sya hani ga, ye'igiy sgalan nya ru lawkah mnbuw uwaw ku myanux s'uli hasa, lunga sa mutuw naha sawn maha u, ttixy ku rawin hasa, wayan mebung sya la maha.

magan turing

'sya hiya ga pyang balay siki ini pskyut. ana nanu nni'un, mbahu latan, 'kyan sali, kwara ku knxan ta ga. ungat 'sya lga, 'yat pthuyay myanux. ryax misu soni ga prayun cikay sosu baliy lga, tehuk sali ku 'sya la. ini balung slali ka siki mbetux musa hkangi 'wang turing.

trang kung miru pkba'an biru na ga, kyan utux ryax, mhngi ku gako myan. kyalun kung ni yaya muw maha rasaw misu magan turing, babaw nya laya sami ini 'ki sali ga nki su ba nanak musa magan turing. glgan mu ku yaya, hmkangi sami sku ssa na kk'man, llmi'uy. si sami gluw sku turing ka bnka nku ruma. txan ga ungat balay ku 'sya nya. tehuk sami sku 'wang turing lga, kmayan yaya mu maha pyanga sa ungat 'sya mwah sali ta, txiy ku 'wang hani ga niya spunan nku abaw khoni la. kay kasa lga, misu kwagan ni yaya muw ku 'wang ru 'sya ga wayan mluw sku turing ka ruma la.

m'as kung ru stoput kung nki hmkangi sku tu'iy balay. kmayan loziy yaya maha siki glgan ta loziy ku turing hani hminas sku kk'man ru llmi'uy. p'usan muw yaya maha kyan 'sya turing ru hwa ta in hakay tu'iy balay lpi? maha kuzing kmayan yaya muw gi hmakay sku kk'man ru llmu'uy ga mxayan ku kakay muw, kutan na ngos lmi'uy. kmayan yaya muw loziy

maha kyala mxayan ku kakay su rwa, ana ga ini ta glgi ku turing ga ini ba'iy niya thtu mhiriy inu ku turing ini usa 'sya, atuni tehuk ta sali ga ini tehuk ku turing ta hiya na ga, mmwah ta loziy hkangi inu ku mhiri ka niya msuy kya 'sya. ye'asa ku 'si kung ihul mluw yaya muw, ana mxayan kakay muw ga ini kung pa'ut nanu yaya la.

glgan myan ki yaya muw ku ruma ka turing, tehuk sku ssa tu'iy ga, aw balay niya msuy kya ku 'sya. txan ni yaya ru kmayan maha niya mburuk ku bnka na ruma hani la, pyanga niya mphu, siki psyugan loziy. kay kasa la ga, helaw balay wayan maras soki ku yaya muw. yenyenga nya niya maras sa bnka nya na mtasik ruma ru 'wani. txan mu yaya laxan nya ku minburuk ruma ru psyugun nya sku nisan nya bnka na g'anus ruma, nble'un nya tpanga ku ruma ru bhlan nya na 'wani, txan ga wayan mluw balay sku knalay ni yaya ku turing 'sya la.

tehuk sami sali bi'an kung ni yaya utux taku 'sya, kmayan maha mbetux su la, nbu 'sya hani ru musa su ba'un maha ana utux kopu 'sya ga 'yat minwah nanak, siki halan magan 'wang ru glgan turing.

Sapiaray to Wina[^] a Sowel

Matiya o cidal ko olah no ina[^], awaay ko 'idi[^], awaay ko tolas a midipot i titaanan. Ano awaay ko damsabay sida'itay a faloco' no ina[^] i, o maan ho[^] ko iray itini i hekal, alatek o 'ingter ato 'inap to a cacay ko iray. Orasaka, dengan o olah ato sida'it no ina[^] ko padihkoay to faloco' no tamdamdaw itini i hekal.

Kami sasepat a malekaka[^], nani kasofocan tangsa[^] anini, caay ho[^] kasawad no ina[^] a miditop. Itini i 'orip no niyam, ano talacowacowa[^] to, talapicodadan to, ano adada[^] to, caay pitolas ko ko olah no ina[^]. Oya damsabay marokoyay a pising ningra ato ya makofelay a kamay nira, mitesek a matilid i faloco' ako, caay ko mamapa:wan tahada'oc. O sakamatira no pising ato kamay no ina[^] i, o roray niira a midipot pahafay i titaanan.

Yo kayoing ho[^] ko tatirengan ningra, awaay ko pasa[^]sa' ningra a matayal i loma', midipot, mipahafay, mipakafana' to wawa[^] niira to sakalatamdaw. Nawiro kinafalah sa cingra to 'orip a mipahafay to wawa[^], onini haw i, o olah no faloco' ningra. Nanay awaay ko rawraw, awaay ko kihar no wawa[^] ako a ma'orip sanay ko faloco' ningra. O matiniay a faloco'

no ina[^], ano hacowaco:wa[^] ko pidemak ita a miaray i, caay pakapino'ay kita. Ira ko sowel no singsi[^] no niyam, "Yo ira ho[^] ko ina[^] ita i hekal i, olahen kangodoen ko ina[^]."saan.

So'elinay, mato'as to kita, matayal to kita haw i, caay ko piaray a ca:cay to ina[^], ngodoen ita ko ina[^] ato mama[^], akaa pilalang to nafaloco'an nangra. Ano cilimaw kita, liso'a:w ita ko i loma'ay a ina[^] ato mama[^]. Aka ka pawan kita a palicay, ano eca, padingwa[^] i cangraan to romi'ami'ad. Caay ko pida[^], caay ka o ma:an aca[^] ko kalongocan nangra. Marokoy to ko tatirengan naira, o licay ato piliso' no wawa[^] ko kalongocan naira. Ano ma'araw naira kita i, rihaday raheker ko faloco' naira. Hatiraay aca[^] ko faloco' no ina[^] ato mama[^].

O aniniay to a wawa[^], 'aloman ko miliyasay to niyaro' a tayra i maraayay a matayal, caay to kamati:ya i 'ayaway a ma'ara:w no ina[^] ato mama[^] ko tireng nangra to romi'ami'ad. Hali'ilo'ilol to wawa[^] caira. Orasaka, ano cilimaw kita haw i, nanay mararid kita a taloma' a miliso' i caira. O todong sapiaray no mita to nalacolan nangra.

O 'orip no niyaro'

Ngo^tep to ko mihecaan no mako, fafalo^ ko paro^ no loma' ako; ci mama^, ci ina^, ci ama:, ci kaka^ to fa'inayan, kaka^ to fafahian, safa^ to fa'inayan, safa^ to fafahian ato kako. Lipahak kami a makomod a ma'orip i tafalong a niyaro'.

To dafak, na'o:n sa ko cidal a masadak, mara:tar ci mama^ a talapala^ a maomah. Palalen ni ina^ kami ta misakaranam ciira. Kako sato to no mako, minecnec ho^ to mata^, miyatayat ho^ to tatirengan ta lomowad nani kakafoti'an. Maherek kako a cifodoy, misolac to wadis, malalo'op i, maranam kami to nipatalaan ni ina^ to sakaranam. Herek a maranam i, ira ko mitahidangay i papotal: Tata! Talapicodadan to kita saan. Cefis to pacodadan, o pi:yoc no niyam a talapicodadan.

I fatad no lalan, fangcal ko fali^ no niyaro', i ka'ayaw no niyam, ira a ma'araw ko fohecalay a cahid, matiya maedengay a rawisen no kamay. Ora i ka'ayaway takara:way a lotok i, o cung-yang-san-may, sakangdaw sa a nengnengen. I talyok no niyam, o fangcalay nani lotokay a nanom no 'alo^, i kawali no niyam i, o palapalaan, feriw han no fali^ i, sa fangsis sa ko sanek no falo^ no kilakilang. Ira ko maeferay a 'odal, ira ko 'adipangpang, sa

fangcal a nengnengen, matiya o i salaloma'ay no renaf.

Masoni^ to ko kakeringan to pipahanhanan, taloma' to kami. Micerem to ko cidal i saetipanay a lotok. Koyod to pacodadan, salipahak sa kako a taloma'. Itiya, herek saho ko matayalay a mipanay, 'aloman ko 'ayam a mikilim to kakaenen i palapalaan, madiko: koya kolong i semesemotan, mingotngot to semot ko ngapa^, dakawen no 'ayam i koror nira, mato sarihaday sanay.

Herek a malafi^, maro' i papotal kami a masasowasowal, o wawa^ sato i, lipahak sa a makako^ko^, matatawatawa^. O kalipahakan no niyam kora tatokian. To dadaya^ sato, to'aya sa ci ama: a minengneng to kakarayan, malikat ko folad, ma'araw ko fo'is, sowal sato cingra i tamiyanan, o mamacidal fangcal ko romi'ad anocila saan.

O maharatengay to no wawa ho

Itiya ho, caay ka matini ko kakahad no kacomikayan no Hay-ta a pitilidan, nawhan, o lawac ho no riyar kona kacomikayan, o pifalahan no Si-fu to fafalahan a lakaw. Wata ko kafangcal no lawac no riyar, adihay ko pidangoyan no tamdamdaw, makapah ko lawac no riyar a fakeloh, matiya to o ko-ing no Ho-ping-taw ko kakapah ningra. Kawrira, itini han no Si-fu ko tafalahan, caay ka fangcal a nengnengen kona lawalawac no riyar.

Maraod to ko pahanhanan mitilid, midangoy kami itini tona riyar, adihay ko mitiliday no icowacowaay tayni misalama, o paka'etimay a kapahkapah tayni a pasasing, ira aca ko fakifaki tayni mitafokod, ca ina sa mitatoy to haperac micekiw i lawac no riyar. Sateroteroc sa kami i kafekang no ongooy, roma mihokap to dihif mikilim to sorita, adihayay ko mamaala tona riyar. Mamicelem to ko cidal minokay to ca faki, nengneng han ko matafokoday nangra a foting, wata ka adihay, o cekiw na ina i, ira ko adipit, sorita, 'a'owang ato howad. Kami sa o kaemangay han sahetu o salama, awaay ko maalaay niyam, kawrira, wata ko kafangcal no faloco' niyam anini a romi'ad.

Pahanhanan to no mitiliday to kaciherangan, adihay to ko tingkosa

hananay malengaw i riyar, mi'acaay ko Payrang a mitingting. Saka, malacafay kami a malakapot tayni i riyar a micelem, ira ko mikawitan ni ina to tisaki sapateli'an. Caay ka fana' kako to sapimaan no Payrang kona tingkosa hananay? Micelem kami ano adihay ko mamaala, kinapinapina misatikotiko a micelem. Oya mialaan a tingkosa, pawali han i masapi'ay a fakeloh mi'icang, ma'icang ta 'atekak ko 'aca saan. Matini ko tayal no mako to pahanhanan a mitilid i kaciferangan, ano malalok a micelem to tingkosa, maedeng ko payci to sapitilid no mako itiya ho.

Matini ko 'orip no mako itiya ho a mitilid, adihay ko sasowalen to widawidang to maharatengay tona makapahay a lawac no riyar sa kako. Kawrira, imatini maparo to no Si-fu kona lawac no riyar to sota', mapatireng to no pitilidan to loma' ato kacomikayan, awaay to a ma'araw koya makapahay a 'ongcoy ato lawac no riyar, nengneng han ko 'aloman no tamdaw a comikay tona kacomikayan, cima ho ko pakaharatengay toya makapahay a lawac no riyar hakiya?

Yo ka'emang ho a 'orip

Yo ka'emang ho ano manga'ay ko romi'ad pa'efer to fasiyaw, maiyof sa no fali masoniay, matongalay ko kahemek. Ano roma i, miletek to kilang misanga' to 'acocol, awaay ko ni'acaan a tasalamaan sahetoy ono niyah a misanga'an, orasaka, awaay ko tolas no hemek a misalama ato widang, ano manikanikaw ko 'orip itiya awaay ko tolas no tawa matomes i faloco' konini a hemek.

O dadaya sato i, itiya away ho ko tilifi, saka maherek a malafi mikipapotal ko paro no loma' a maro' a malaholol, kaemangay 'i'ir sa a maro' mitengil to pakongko ni akong. o roma i, misalama kami to malalimekay, ano ca pacofcofen to nanom i 'epong no tanikay, saka'alolan sa ko tanikay sadak sanay nani 'epong, ano adihay ko maalaay a tanikay todohen niyam a komaen tadafangsisay a kaenen. To'emanay ira ko katalawan a kawas caka saan itiyaho dengan o hemek.

Itiya, awaay ho ko dingki, saka, o simal ko dawdaw niyam, o fiyafiyaw sahetoy o simal ko dawdaw. Ano o kasi'enawan i, taliyoken ko tangiroan a mingiro i laloma' santo pipodac han to kodasing, ano ca mitamek to kongka. Ma^edeng falo ko toki i, mafoti' kami. Mahaenay ko 'orip niyam matomes

no tawa ato hemek.

To ikor to i, misatokay to ko tamtamdaw no niyaro'ay, mihakelong ko wawa a talatokay, itini i tokay adihay ko tosiya ato otofay i papotal o katalawan to konini, orasaka, to romi'ad matayal ko malitengay pala'edef hananay ko ka'emangay i loma' caay ka pasadaken.

Malaliyas to ko akong ato mamoo a ma'orip, ano roma a romi'ad tayniay i tokay ko akong ato mamoo a minengneng tamiyanan, nikawrira, caay ka pakapi ko romi'ad sapinokayan to taraniyaro', matenes ko pikalic to cinamalay tada marorayay to ci akong aci mamoo. O matiniay a 'orip i, caay to kafana' to fangsis no sota' ato radiw no kilang.

Oya awaay ko law[^]aw a niyaro'

Toya papacem, teked sa a cecay mikakoy to hakenang, maro' i ka'ayaw no fawahan. Nengneng han ko ka'ayaw, awaay ko 'adipel no loma', o kilang no calamay ko masarayarayay i taliyok no loma'. Saraheker sa ko faloco' mitapal tona ma'araway, awa ko kihar. Sapater sa minengneng tora to'em. Sonisoni mingata, sonisoni miraay a misalinalinah kora to'em. Saraheker sa ko faloco' a minengneng, hato maro'ay kako i kakarayan i loma' no coyoh ato Kawas.

Sadak sa ko cidal i kawali, tedi' sa ko likat nira. 'Eceng sa ko mata ako. Itiya lahedaw sa koya to'em. Hapinang sa ko ka'akawang nora Hay-an-san-may hananay a tokos. Itira sanay to ko mata ako a minengneng tora langdaway a kilang no tokos. Sanga' ay sa ko faloco' a minengneng. Ya naniwaliay a fali i, saliyaliyad sa halo fangsis no kilang a mita'elif. Sanga'ay ko haraterateng. Pasiikor sa a manengneng i, ira ko Siwkolan hananay a 'alo. O kaikor nora 'alo i, ira ko Cong-yang-san-may hananay a tokos. Ona ma'araway a maemin i, hato ya miconga'an a kilang, tokos ato 'alo.

Maraod to ko pisakalafian i, micelem to ko cidal. Lodi' sa ko kakarayan, sakahengang sa. Anca ira ko lidep maefer a misataliyoliyok i kakarayan a mitapal to kakaenen nira. Manengneng kona nitapalan i, hato maro'ay kako i kakahaday a pala.

Maherek malafi i, miromrom to ko akong to taringoan. Miringo ko kami i taliyok no namal. Makakitokitoh kami to 'orip niyam i romi'ad. Mitengil kami to pipakimad no akong niyam to rayray no niyaro'. O dadaya no niyaro' i, sato'eman sa, awaawa ko laaw[^]aw no tamdaw. Nengneng han ako ko toki i, faloay ho!

Hatiniay ko 'orip no niyaro' nano papacem taha dadaya. Cowa kahecad to no tokayay a 'orip. Awaay a ma'araw ko macalohay a malingad, awaay ko salaaw[^]aw sanay a honi no paliding. Ititni I niyaro' i, sakahemaw sanay ko faloco' misi'ayaw to tatayalen. Tada ma:olahay kako to hatiniay a 'orip.

Adingo

Molah ko adingo to cidal, Molah ko adingo to fulad. Hato sikawasay ko adingo, sawni i ka' ayaw ako, sawni i ka' ikol ako. Mipi' pi' kako to kamay, mipi' pi' cingra to kamay; misatenotenok kako to oo', misatenotenok cingra to oo'.

Awa sato ko tiring ningra to kalahokan, hato o lama a tiring ako cingra, mimaan kako, mimaan cingra. adingo, Ano hacowa to i cowa to, ano tala cowa to kako i, mitoolay to cingra i kakoanan. Ano awaawa ko sasera' no adingo i, ka ilaayanay i kakoan i, makadofah ko kasasilomaloma no 'orip ningra.

Oya malalokay, misa' icelay a maomah i sacidalan a tamdaw, pakanengngay to niyah a adingo; oya milimekay i toemanay a tamdaw, caka pakanengngeng to niyah a adingo.

“ Awa ko tolas no pinanam ” hato malalifetay cumikay to adingo no niyah to ko rakat no tamdaw, cowa ko mamalepel iso cingra tahadaoc, kaorira ano hacowa to ilaay to a tomireng i tatihi ita, ano makahi a misa' icel cowa ko katayoan. Misahacecay to adingo a tamdaw kita, si' icelen, pasinga' ayayen ko faloco', pasifafekangen ko faloco', pasifangcalayen ko

harateng, sakimokimolen, laloken ko pinanam, hato o masamimingay a niyah ko adingo, aka ka a pangodoen ko adingo ita to katoka no mita.

Tiliden no adingo ko kalahad ita, nani pisawalawala no tiring i kaemang ho, tahira i katanoktok no tatirengan no kakapahan, tahira i matakonolay a tatirengan no malitengay, namarekatay to cowa to ka miliyaw a misatapang. ila ko adingo no niyah to, ano nga' ayay tatihiay awa ko papili'en ira, cowa ka pisi' ikol a miliyas. Footen ita koya maawiday a adingo ita, salimlaen ko kasaetaetang no rakat no 'orip, mapasadak iso ko 'ical to pakini i adingo iso, lalalipahaken no adingo iso kiso to 'ikol.

Kafafalifalic no palapatan no mihcaan

Cecay a mihca^, ira ko kasi^nawan, ira ko kacanglahan, ira ko kacihrangan, ira ko kafarawfawan. Sepat ko kasasiroma^ no palapatan to cecay a mihcaan.

Ano kasi^nawan i, sali^tec sa ko romi^ad, sa'amamokot sa ko tamdaw to si^naw, mana'ay a masadak. O mato'asay i'a:yaw, i kasi^naw no mihcaan i, o kasoy ko taringoan no paro^ no loma'. Aniniay a tamdaw mahaento a malalen a mirongo, nika o dingkiay a taringoan ko sapiringo no aniniay, caayto kalecad ko 'orip anini.

I kacanglahan no mihcaan, caay kasi^naw caay ka fa^det ko romi^ad, tada kanga'ayan no kalotamdaw a miholol. O pinalengaw i safangcal sa ko lengaw, hofahof sa ko papah, malikat ko nika celak no rohayan no pinalengaw.

I kacihrangan no mihcaan i, tada fa^det ko romi^ad mawarak no cidial ko tamdaw, sapiyan sa ko matayal to romi^ami^ad. O masafaloco'ay i kacihrangan i, o 'alo'alo^an, pingingoyan, ano ca i lidong no kilakilangan, nawhani itira ko kanga'ayan a misasa^mel, mifasaw to fa^det no cidial.

Ka farawfawan no mihcaan, o kaolahan ako a palapatan no mihcaan

konini, nawhani, sa^mel ko romi^ad kanga'ayan no tamdaw a miholol a talacawacawa. Nengnengen i ma'rid i safohcal sa ko tingting no hinaliti' matiya ci soldaay ko ^nar i ma'rid. I si^naway a lotok i tokos mafayal ko papah no kalokilang, ira ko kahengangay, ira ko maloloay, ira ko kandaway kahirahira no cengel, matiya o ci fodoyay ko lotok to makapahay a fodoy, kakahemekan a nengnengen. O roma^ sato, i kafarawfawan a romi^ad i tata'ang ko fali, marasras ko maftaay a papah no kilang ato hana. 'Aloman ko misalamaay to fasiyaw i papotal, malalifet a misalama^ to fasiyaw, nima^ a fasiyaw ko satakaraway a mafer? Nengnengen ko fasiyaw no pafasiyaway i, matiya o maferay a 'ayam i kakarayan, kitakarawan ko cahid, toekan no mata a minengneng.

Ano kasi^nawanto ano kacanglahanto ano kacihranganto ato kafarawfawanto i, o pakakotakotay no Kawas to saka nga'ay no serayan saka nga'ay no pinalengaw ato saka nga'ay haca no tamdaw a ma'orip. Itini haca i kafafalifalic no palapacan no mihcaan i, tongal tongal sato ko mihcaan no mita o tamdaw, faha:l sato a mato'as ko 'orip.

O ci'o'olay a mami'

O pilitodan to mami' ko kafarawfawan a palapatan, saka mara:tar kako a mitoor ci mamaan a tayra i omah no pisalosayan, ciniawitan kako to fakar ato sasayit, kalic sato kami to kelakela' a malingad. Tangasa^ sato kami i pisalosayan i, ma'araw ako koya heci^ no losay i lotolotokan, lo:fic sa kora heci^ i fafaed no losay a kilang; ira ko kaliyalaway, o kandaway, o tata'akay, o mamangay, matiya o dawdaw i lotolotokan a nengnengen. Oya 'o'ol i mamimami'an i, safelafelat sa a mapa'edil no likat no cidal to dafak, matiya o faco^ no nirenafan, sa salongan sa a nengnengen.

Feriw sa ko fali^, mangiyangi^ ko heci^ noya mami', matiya o palicayay i takowanan, "Marohem to! Kanarikay! Alaen to kako!" mato saanay. Rawis to cecay a mami', tangsol han ako a mipodac, sa fang:sis sa a masanek i taliyok. Awa^ to ko patolasan, awa^ to ko paherekan ako a komaen, matomes to no salang no mami' ko ngoyos, macedem ri 'acicim to ma:mang. Wata:h! Lipahak ko faloco' a komaen i palapalaan. Sowel sa ci mama^, "Oya nipodacan a podac no mami', efengen i semosemotan, o mamalatayhi^, o nga'ayay a sakaromahad no pinalengaw kora." saan.

O:poh sato kako a misayit a militod toya mami', hatosa^ han ako ko

kamay a matayal, misayit ko kawanan a kamay, miteli^ i fakar ko kawili^.
Misaneneneng i taliyok, ira itini, ira iti:raw, sacolicolil sa kako a misayit militod a miparo^ i fakar. Ma'araw ako ko cohel no ifangat i koror ni mama^, kirami, ano maroraro:ray ko tatirengan niira a matayal i, romadiw to hay-na-lo-wan. Harate:g sa kako, o cecay a lipahak no faloco' a makadofah ko kinaira. Kako sato to no mako toya tatokian, na'o:n han ako a misongila' a miteli^ a mitomes ko piparo^ i fakar toya mami'; manina' ako ko roray ni mama^ a matayal, o roma^ i, micada^ kako to lipahak ato kadofah no kinaira i narikoran no pisa'icel no matayalay. I kafarawfawan sato to mihecahecaan, caay ka eca^ tayra kako i pipalosayan, minengneng tora ma:kapahay a lengaw no losay, mitanam tora macedemay a heci^ no mami'. Nano kaemang tangasa^ anini^, caay ko mamata:wal i faloco' kora fangcalay a pinangan to kafarawfawan.

Micerohay to simal a mato'asay

Itiya ho ira ko cecay mato'asay, ano talacowacowa ko rakat nira, caay ka'eca cihawikid to mimingay a talid ciparoay to simal ko tatirengan nira. Ano mita'elif to fawahan no loma' cingra, caay ka'eca mitanam a miedef to fawahan, ano masoni kora fawahan simalen nira ko kasaselican. Ano makera ko koesitay mafawah a fawahan simalen nira ko cacikeraan ta koengel a mafawah. O mahaenay, o pasimalay aca ko tayal i rakat no nira, malasakangaay no fiyafiyaw anca malasaka lahoday no ikoray to a tamdaw koni nitayalan nira a demak.

Cipela han no tamdamdaw a pangangan cingra, nika caayay picingacinga to likaf no tao, matiya to 'ayaway ko demak nora mato'asay caay pitolas, ma'emin to ko paro no talid cerohen; ma'emin to cerohen heca nira, caka citolas a micero. O 'orip no mita to romi'ami'ad 'aloman ko caay ka sasita'eta'ed, matiya o soni no fawahan ato macacoliay a ngiha', malarorororoh, malalikalikaf. O matiniay a demak i, oya sasimalen to saka lipahak, damsabay ato sida'itay a simal.

Idangaw no mako, na ira ko mihawikid no miso a sasimal i tatirengan haw? to laday aka tawalen no miso a mihawikid to sapipadang a simal, nano

dafak tangasa i piceleman to no cidal a mikilim to papadangen a tamdaw. A latek yano dafakay iso a sapadang a simal, maedeng sakicecay a romi'ad ningra. Painien to sakalipahak a simal ko mararomay a tamdaw; painien to saka ci'icel a simal ko matoleday a tamdaw, painien to sakalalok a simal ko matokaay a tamdaw. Tadaso'elin to, o tadafangcalay ko matiniay a demak, awaay to ko mikikakaay ka fangcal ko hatiniay a demak, nanay kita paroen no mita I faloco'koni.

O rakat no 'orip no mita tona hekal, a latek kina cecay aca kita malalitmoh to cimanan a tamdaw, ikor to caay to kalalitmoh. Sanaw aka sawaden no mita kona kalimelaan a kalalitmoh a tatokian, cecay tera' no maomiay a simal, o saka damsabay no 'atkakay ko faloco' a tamdaw, cecay tera' no simelay sa hinom a sowal, o saka hinom no mararomay ko faloco' a tamdaw, matiya to o tedi no likat i toemanay a dixif, nanay kalimelaen no mita I rakat no 'orip ita.

O tomirengay i fidac a kaying

Mapangangan to o “Wi-na-s “ hananay no Taywan kona nito’eto’an a samiyay. To hatiniay i, o “ Kam-lo-cuy” han no Payrang a pangangan cingra. Nai laloma’ay no tata’angay a fidac koni limecedan a masadak. Samadah sa mateli ko kamay ningra i kawanan ato kawili no fidac; Makakiwaci ko wa’ay a tomireng cingra. Ira ho ko tolo mimingay a cekiwi i tatihi no saripa’ ningra. Mica’a koni limecedan a minengneng, mato paka’araway to tedil no dadaya, malasaka ma’araw no mita ko nika fangcal no faloco’ nira.

Yo kaemang ho ci “Hwan-tu-soy”, maolah tayra minengneng to pito’eto’ no sayfo nira to samiyay. Na o karetengay a kilang, nika masadasadak o kafong, o fongoh, o tatirengan, ci ca’edong, o kamay, o wa’ay, o ’anengan ato pising. Ano mato’as to, mangalay a malamito’eto’ay a sayfu saan ko nisafaloco’an ni “Hwan-tu-soy”. Sa’icel saan cingra micodad, ta tayra i Dipong a minanam to kicic. Makikaka ni Hwan-tu-soy ko taneng ato ’icel no kapokapot a mito’eto’. A matiyatiya, nika sarocod sa ko foloco’ nira to romi’ami’ad tangasa sa to dadaya i katayalan no sikusya a mito’eto’. “ Safolafola sa kiso!” han no cafay ningra a matawa cingraan,

caay pimecid ci Hwan-tu-soy to sowal nora cafay. I 1921 a mihecaan, itira i “Ti-ko pa’arawan”, nawhani o nisanga’an ningra toya “ kam-lo-cuy ”, so’elin maala ni Hwan-tu-soy ko satata’akay kaolah. Nikawrira awaay ko lemed, i 1958 a mihecaan, samatiya han o lakaw a mifalah i syataw no Tayciw. Caay ka hati:ra aca, nawhan mawacay, pakadit han no tao to kohetingay koya sassing. Ay! Tada kasemeran to no faloco’

Malemed aca ira ci “Hwan-hon-piyaw” a ising mana’ang nira i ’ariri. Ira ho ko cifenekay no Dipong ci “Sen-con-i.” misa’imer mipadang mitawasi mikorac to tatirengan noya limecedan. Orasaka manga’ay haca a manengneng ko kafangcal no nito’eto’an i matini. Anini sato i, matiya ho ko kasalongan koni a limecedan.

’Aloman ko kicicka no yincomin i Taywan. Ira ca Yosifu Kacaw, ci Siki Sufin, ci Reretan, ci Pawawalong. Mipali’ayaw cangra a mikerid to kafalic ato sakacakat no kicic i Taywan.

O sowal ni Hwan-tu-soy, “ Itini tona sera masofoc, olaheh no mita kona sera.” saan. Kalimelaaw no mita kona sera ato ka’aloman ko kasafinacadan ato kadofah no serangawan i Taywan.

Dadaya nu niyaru'

Madadutuc ku takinay a lumadiw i pisakalafian, tuya pisatapang i, amerek a kafesa ku huni, kaurira nasafalifalicen tu ku ngiha', 'ikul i, xera satu ku matatudungay a sapangiha. Tuya kasadak nu fuis i tatatueman tu a kakarayan i, sakaeped sa ku ngiha nu takinay a tengilen.

Malalukay a maumahay, tayu sa ku rakat a miu:lung tu pitaw a minukay, sadak sa hu ku cidal maumahay tu, tahira i piceleman nu cidal nga pahanhan, u sakafecul nu i luma'ay ku sakalaluk a matayal. Anu i canghuwahuwaan a malalitemuh i, masasunga'ay ku maumahay, matawa ku papisingan nira a malalicay tu nga'ay hu, mapapalemelemed tu sakasihafayaw tuni a mihecaan, mapapalimu'ut tu kakaumahan nu cila. u kaepeday, sidaitay, fangcalay a niyaru' kuni.

Masadak tu ku fulad, feliwfeliw sa ku faeluhay a fali, sa'icel sa macelak ku falu. miyamayam i umaumahan ku tingalaway a saseraan, u nani kakahaday kangdaway a lengulengusan kuni. Matakalmata:kal tu ku radiw nu takinay, misaimel a mahuni i cuwacuwa nu umaumahan a pa'esul a ma'alul. Misatapang tu ku wawa nu niyaru' misalama, cumikay i putal, maru' i sikal ku malitengay a mahahuluhulul, pakimad. Ila ku sirinumay

siwalayay a mitapiday tu riku' a inaina, ila ku tanu kamay sanay a mifuheci tuya maicangay a ariray. Awaay ku maan nu niyaru', kaurira, mapalu ku falucu' nu cimacima tu lihaday.

Saatekuk sa ku ka'alul nu rumiad, matakatakakal, malahedaw tu ku huni nu takinay i lafi' i, tayu sa a micelem ku fulad, misatapang tu a tumelep ku pala maemin. Siniti'ih tu ku tamdamdaw, matedi tu makakangdaway a langdaway ku panay i tedi nu fulad.

Cahucahu ka tadengal ku kakarayan, miulungay tu sakamaumah a rumakat i canghuwahuwaan ku maumahay i, misatangangay a manganga'ay, ira, misatapang tu a matayal tu kakaumahan anini. Tu sunisuni, misatapang tu ku kuku' a masekak, tadengal satu ku pasawalian. Halafin, manengneng ku kakahaday a masamaamaanay cengel a tuem, padutuc u ka:hengangay sinamalay a mali ku masadakay. Malikat ku tedi i rengurengusan nu canghuwa, u 'aresing kuraan.

Laawaw tu ku niyaru' a misatapang, sedasedak satu ku mitiliday i lalan nu niyaru', pasikungkuan nira a rumakat, misatapang tu ku 'urip nu niyaru' i kalawlaan nu mitiliday a masatapang.

O 'angi to faliyos

O mamafaliyos to sa ko paratohay to romi'ad a tamdaw, mahengheng to ko riyal, kelong:kelong sa to ko tapelik, o mamicomod to ko faliyos yo sanay to hokiya a pali'ayaw a mahengheng. So'elinay to, safana' sa ta'angay ko fali, fiw:fiwfiw sa matengil.

Ya maharateng toya kaemang ho kami, masamihecaan a mifoting i roma a kitakit ko wama niyam, tatolo kami a malawina i loma', safana' sa ta'angay ko faliyos, halofalifali a si'orad, maiyof no faliyos koya matelangay a fadahong, "pilipala! Pilipala!" sa ko honi a ma'ari, ngohangoh han no fali, matelep to ko kilang ato 'adipel, ta'angay a ta'angay ko fali ato 'orad, hato mitaktakan ko nanom nanikakarayan.

I:yof han no masa'oraday a fali ko fawahan, "Amoyaw! Fotolaw! 'edefen ko fawahan, kalikien!" sa paiyoy ko wina to caka filo nira a mitaker, sasifod sa to misakimokimor ko cikay niyam a mi'edef to fawahan. Maherek to mi'edef, safilofilo to kami a miala to pa^etang a mipatada to lesa' no 'orad, tada'angi no faloco' tora letoh no faliyos, " fef! fef! " sa ko fali, aya matelep to ko padiyongan, pakolongan, alaefeefer sa mawalin ko dafong i papotal, mapicapicay no faliyos maemin ko maamaan a

nalengawan no sera.

Nengneng han ira:ay, oya 'alo i, 'akawang a ta'angay ko padong nira, malecad to kakoki'an a akoma sapita'emodaw to tamdaw; tatirtir sa to kami misa'oradan, itiya toya malesa'ay a 'asisiw a loma'. O 'orad hokiya, o losa' to hokiya, o cima to ko mafana'ay..., o cima ho ko mafana'ay to ihacowaay to a tomerep ko faliyos !

Neneng han ko naikoran no faliyos i, awa to ko papah no kilang, o:nac sa, hato icowa:ay to a pala. Misatapang to ko fiyafiyaw milosimet to lawac no loma', malecad ko calemcem, katalaw, ka'angi no faloco'.

O faliyos tonian, caka edeng aca kita o tamdaw hananay a misi'ayaw, haen han ko kangodo ita to awaay a ma'araw, kangodoen, limelaen ko paini naira, mafana' a miahowiday padiheko to cimacimaan, patalaikoren no mita ko faloco' a misi'ayaw to faliyos, kafana' to kita a mihoped, milosimet to sapifaliyos a pali'ayaw a tatayalen, ta ano masama:an ko naikoran i, onian sa to awaay a ma'araw ko sitatodong.